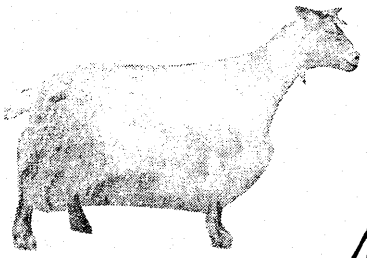

OPPLAND SAU- OG GEITALSLAG

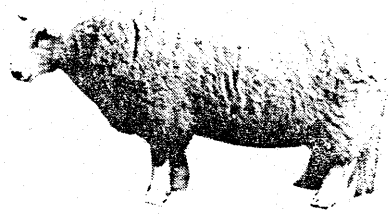

Melding for 1983.

Å r s m e l d i n g

for Oppland sau- og geitalslag 1983.

Styret.

Formann Lars Lauvsletten, nestformann Gunnar Skaaren, styremedlemmer Einar Høystad, Johs. Finborud og Trond Ola Heggen.

Sekretær og kasserer: Olav Haavi.

Det er holdt 4 styremøter og 29 saker er behandlet.

Alle styremøtene har vært fellesmøter med avlsutvalget for sau.

Geitalsnemnda har bestått av: formann Paul Heggero, Lars A. Wangensteen og Astrid Lyngstad. Nemnda har hatt 2 møter sammen med avlsutvalget for geit. 15 saker er behandlet.

Gjæterhundutvalget har fra 01.06.83 bestått av: Ivar Solhjem, Otta, formann, Knut Nils Windingstad, Rogne og Jan Halvorsrud, Kolbu. Johan Haugstad som har vært formann i utvalget siden starten i 1976 hadde bedt om avløsning. Funksjonstida for utvalget er fra 01.06.83 - 01.06.85.

Organisasjonssaker.

Forrige årsmøte ble holdt på Sanner Turisthotell, Gran. Hadeland saualslag hadde lagt alt tilrette for et vellykket arrangement.

58 valgte utsendinger fra 31 lokallag møtte.

Den nye generalsekretæren i Norsk Sau- og Geitalslag Dagfinn Drabløs orienterte om oppgaver i Landslaget og inviterte forsamlingen til å gi "ris og ros", og det ble gjort. Konsulent Per Høye orienterte om situasjonen på sauesektoren sett fra omsetningsleddets side, og fylkesveterinær (konst.) Tor Finstad hadde innlegg om situasjonen på småfesektoren sett fra veterinærenes side.

Fylkeslagets uttalelse om småfeholdets krav ved jordbruksforhandlingene i 1983 ble vedtatt oversendt Landslaget.

Diplom for stor innsats for saueholdet ble tildelt Ole T. Heggen, Jaren. Fylkeslagets avlsstatuett for beste granska vær i 1982 ble tildelt Nils Henrik Dalen, Heggenes for nr. 1106 E810027 - indeks 123.

Premie for beste granska geitebukk gikk til Olav Dokk Gurigard, Leveld for bukk 3607 med endelig indeks 110 i 1982.

På landsmøtet i Norsk Sau- og Geitalslag på Sundvollen 24. og 25. mars møtte 11 utsendinger fra Oppland: Lars Lauvsletten, Jakup Skjedsvoll, Narve Tveiten, Johs. Finborud, Jon Ødegård, Ola Næss, Hanne Stugård, Nils Sinnerud, Jan Halvorsrud, Merete Kühle Hansen og Olav Haavi.

Lars Lauvsletten er medlem i representantskapet og Olav Hellebergshaugen er formann i Geitalsnemnda i Norsk Sau- og Geitalslag.

Lagsarbeidet.

Også siste år er medlemstallet økt, og fylkeslaget har i 1983 mottatt kontingent fra 2159 medlemmer i 35 lokallag. De fleste lag har nå stabile medlemstall, men Etnedal kan vise til en fordobling fra 30 til 60 medlemmer.

Tabell over utviklingen i medlemstallet:

1979:	1884 medlemmer	34 lag
1980:	1926 "	35 "
1981:	2036 "	35 "
1982:	2122 "	35 "
1983:	2159 "	35 "

Jordbrukstellingen viser at vi har 2811 bruk med sau og 135 med geit i Oppland. Det er mulighet for aktive medlemsververe ennå, sjøl om en bør være nogenlunde fornøyd med 77 % oppslutning.

Årsmeldingene fra lokallaga melder om stor aktivitet på mange fronter. Samarbeid med andre institusjoner og lag synes å være bra og laga er flinke til å utnytte lokale ressurspersoner i det faglige arbeidet.

Men oppgavene er mange, og lokallagas ønsker om mer støtte både til faglig og organisatorisk arbeid må følges opp både på fylkesplan og landsplan. Landslaget har tatt initiativ til å styrke sekretariatsfunksjonen i fylkene, men om dette kan følges opp er avhengig av m.a. økonomien.

Småfeholdet viser auke også siste år. Sauetallet pr. 20.06.83 er beregnet til 185.900 dyr mot 176.500 i 1982): 9400 stk. = 5,4 %.
På landsbasis er auken i samme tidsrom 45.000 sau - eller 2,2 %.

Det er grunn til å advare mot fortsatt auke i sauetallet inntil situasjonen på kjøttmarkedet er mer stabilisert.

Geitetallet har økt med 9,7 % til 7.455 dyr (derav omlag 5400 mjølkegeiter pr. 1.8.83). På landsbasis er auken 3,5 %.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i sau- og geiteholdet pr. 20. juni.

	Oppland		Landet	
	Sau	Geit	Sau	Geit
1959	108 971	17 429	1 806 000	100 900
1969	125 534	9 262	1 841 138	91 168
1978	115 731	4 359	1 845 202	71 870
1979	137 019	5 569	1 886 000	73 000
1980	149 700	5 760	1 978 700	90 000
1981	162 900	6 656	2 153 900	90 500
1982	176 500	6 791	2 227 100	98 000
1983	185 900	7 455	2 272 100	101 400

Også for småfeholdet vil produksjonstilpassing være en svært viktig oppgave i tida framover om vi skal ha håp om en brukbar økonomi i næringen. Hvilke virkemidler som må tas i bruk er det svært viktig at småfeholderne blir enige om, og at våre talsmenn greier å gjøre seg gjeldende i kampen om vår rettmessige del av "kaka".

Fylkeslaget har utarbeidet 2 uttalelser om småfeholdets syn på kommende jordbruksforhandlinger. Også mange lokallag har gitt sine uttalelser som sammen med fylkeslagets skriv er oversendt Norsk Sau- og Geitalslag.

Rovdyrskader.

Også i år er det meldt om jerveskader i Lesja.

Skader forvoldt av bjørn er også påvist og til og med ulv synes å ha vært innom saueflokker i Oppland. Som vanlig har også ørn gjort endel skade. Viltnemnda i Lesja har søkt om fellingstillatelse for jerv i 1984.

De store katastrofer er vi blitt spart for i år, sjøl om enkelte saueeiere med størst jervetap synes det er mer enn galt nok. Vi må nok fortsatt være på vakt og ikke gi opp kampen mot rovdyra i våre utmarksområder.

Det er ikke meldt om mer enn ei felt gaupe og det er ikke betalt fellingspremie i år.

Hundeplagen.

Løshunder i beitefelta er det vanskelig å få slutt på, så lenge det finns enkelte ansvarsløse hundeeiere som ikke vil rette seg etter båndtvangbestemmelser og alminnelige regler for vern av bufé på beite.

Samarbeid med jegerforeninger, grunneierlag og viltnemnder har gitt gode resultater og bør følges opp i større utstrekning - både for å minske løshundplagen og skader forvoldt av hunder i jakttida.

Tjuvslakting synes å øke i omfang. Saubeitelaga har en viktig oppgave med å organisere tilsyn med beitedyra for å få bukt med denne plagen.

Småfedager.

Geitdagen 1983 ble holdt i Lom den 5. august. Tilslutningen fra geiteinteresserte i Oppland og nabofylkene var stor. Omlag 150 stk. møtte fram hos Magnar Slettede på Storhaugen i Bøverdalen.

Etter servering av kaffe og vafler med rømme og syltetøy ble vi vist rundt i det trivelige geitefjøset som vant 1. premie i Norsk Sau- og Geitalslags konkuranse. Et felt med plantet kålrot ble også besiktiget og drøftet før turen gikk videre til nytt geitefjøs hos Jon Brustuen, og videre opp gjennom Bøverdalen til Leirdalen fellesseter som ble behørig inspisert. Turen gikk videre til Leirvassbu der det ble servert lunsj og her fikk forsøksleder Nedkvitne ordet til innledning om "Fôring av geit i dagens markedssituasjon".

Guttorm Horten skildret livet i Lom og Leirdalen på en levende måte som avslutning på en hyggelig dag, der også været viste seg fra sin beste side.

Takk til Husdyrkontrollen og Lom sau- og geitalslag for ypperlig opplegg og gjennomføring av arrangementet.

Øyer sau- og geitalslag hadde tatt på seg arrangementet av Sauedagen 1983. Været var strålende og Bøsetra viste seg fra sin beste side da Ottar Solli ønsket velkommen til bortimot 150 sauefolk. Johs. Finborud kåserte om Øyerfjellet før og nå. Fra D.V.F. kom konsulent Arne B. Vaag som orienterte om planene for framtidig rovdyrpolitikk. Hans innlegg utløste mange spørsmål og frisk debatt om en sak som småfeholderne er sterkt opptatt av. Konsulent Høye orienterte om opplegget for slaktesesongen ved Hed-Opp,s anlegg og Knut Nils Windingstad demonstrerte bruk av gjæterhund i sausankinga.

Øyer sau- og geitalslag hadde moblisert sine damer som sørget for servering av spekemat og rømme.

Gjæterhundarbeidet.

Kurs i bruk av gjæterhund er holdt i Nordre Land saualslag med Jan Halvorsrud som instruktør - 40 deltakere. Fylkesmesterskapet ble holdt hos Nils Sinnerud med Vestre Toten saualslag som dyktige arrangører. 16 hunder fullførte konkuransen. Den ble vunnet av Ola Hauen, Alvdal med Bobb - som oppnådde 77 poeng. Han ble fylkesmester for Hedmark/Oppland.
Knut Nils Windingstad, Rogne ble nr. 2 med Toya, Jan Halvorsrud, Kolbu nr. 4 med Toja, Kjell Bakkum, Fåvang nr. 5 med Kim og Nils Sinnerud, Bøverbru nr. 6 med Raja.

Det deltok 7 hunder fra Oppland, 5 fra Hedmark og i gjesteklassen 8 hunder fra Buskerud.

Arrangørene hadde sørget for et rikholdig bord med gavepremier, dessuten fikk alle deltakere en minnepremie - keramikkskål utført av Bjørg Sivesind.

Gudmund Skotte, Johan Haugstad og Knut Nils Windingstad deltok på kurs for gjæterhunddommere som Norsk Sau- og Geitalslag holdt på Sem i Asker, og har også deltatt som dommere på gjæterhundprøver.

Johan Haugstad gikk etter eget ønske av i år - etter 7½ år som formann. Styret takker Haugstad for stor innsats i gjæterhundarbeidet.

Avlstiltak for sau.

Avlsutvalget har bestått av: Einar Høystad, formann, Anders M. Hovdet, Per Høye og Olav Haavi. Funksjonstida går ut 31.12.83.

Utvalget har hatt 5 møter hvorav 4 sammen med styret i fylkeslaget.

Utvalget har drøftet evt. ny ordning for omsetning av værer og værlam og avgitt uttalelse til fylkeslaget. Det samme gjelder justering av godtgjørelsen for arbeid og ytelser i værringdrifta. Søknader fra Lesja, Fåberg og Biri om start av værringer er behandlet. Det er holdt møte med representantene for værringene i forbindelse med fordelinga av eliteværene til ringer og lag. Organisering av analysearbeidet med ullprøver har en også arbeidet med.

I samarbeid med statskonsulenten er det holdt kurs for sauedommere der dømming av spelsau og spelsau-ull var hovedemne.

Landsrådet for sauavl har uttalt at avlsutvalgenes viktigste arbeidsoppgaver er:

1. Organisere avkomsgransking av værer.
2. Gjøre endelig utvalg av prøveværer til ring.
3. Fordele eliteværene på ringene og ha tilsyn med bruken av de.
4. Organisere arbeidet med kåring av værlam.

Omfanget av dette arbeidet er blitt så stort at styrene for værringene har fått stort ansvar for gjennomføringa av oppgavene. Hvor godt værringarbeidet blir gjennomført er i alle høve avhengig av at såvel ringstyre som alle medlemmene i ringene følger de retningslinjer som er gitt for ringdrifta, og føler ansvar for at arbeidet blir gjort på beste måte. Værringarbeidet går bra i fylket, men et og anna kan likevel gjøres bedre. Spesielt bør det legges mer vekt på utvalget av elitesøyer og at disse blir parret med eliteværer. Likeens vil en peke på at alle medlemmer i ring bør framstille værlam for kåring og ikke overlate dette til enkelte besetninger. Det er de beste værlamma i flest mulig besetninger vi vil ha som prøveværer i ringene.

Høsten 1982 kom spelring nr. 45 i Fåvang med i avlsarbeidet og dermed hadde vi 15 værringer med i alt 223 prøveværer i virksomhet. 218 værer hadde nok avkom og fikk indeks - av disse hadde 84 stk. indeks 103 eller høgere og dermed godkjent for bruk i avlen. Dette utgjør 38,5 % av de granska værene. 30 stk. hadde indeks 110 eller høgere.

Oppstillinga nedenfor viser hvilke værer som fikk positiv indeks (over 104) i de forskjellige ringer og hvordan de er disponert:

		Indeks	Disponert til:
Ring 42:	8220561	107	Solgt til Ivar Kleiven, Leirflata
	8220633	111	Solgt til Toten III saualslag
	8220890	104	Solgt til Josef Amlien, V. Toten
	8220891	106	Solgt til Per Otto Myrløkken, Fåvang
	8220894	107	Solgt til Dovre sau- og geitalslag
	8220896	10	Solgt til Gudmund Sveen, Gausa
	8221002	122	Elitevær i ring 42
	8221010	108	Elitevær i ring 42
	8221024	115	Elitevær i ring 42

Ring 43:	8221040	117	Elitevær i ring 43
	8221047	110	Solgt til Tore Hovda, Øylo
	8221048	105	Solgt til Sør-Fron sau- og geitalslag
Ring 44:	8220217	117	Elitevær i ring 44
	8220225	112	Solgt til Hanne Stugård, Hedalen
	8220240	108	Solgt til Gudmund Bergei, Etnedal
	8220242	113	Elitevær i ring 44
	8220632	104	Solgt til Sparstad gård, Øylo
	8220893	116	Elitevær i ring 44
Ring 45:	8220403	108	Solgt til Nansy Rusten, Øyer
	8220605	108	Solgt til Lom sau- og geitalslag
	8220609	110	Solgt til Johan Ruud, Gausa
	8220688	104	Solgt til Knut Steinstad, Biri
	8220739	110	Elitevær i ring 45
Ring 47:	8220372	115	Elitevær i ring 47
	8220378	114	Elitevær i ring 47
	8220381	104	Solgt til Bernt Hvinden Dahl, V. Gran
	8220408	109	Solgt til N. Land saualslag
	8280224	109	Ringebu saualslag i bytte med Mixtur
Ring 48:	8220208	121	Elitevær i ring 48
	8220662	116	Elitevær i ring 48
	8220710	105	Solgt til Magne Pettersen, Fåvang
	8220721	104	Solgt til Mari Trosvik, Fåvang
	8220779	105	Solgt til Trond Ola Heggen, Jaren
	8220781	104	Solgt til Moritz Vollan, Fåvang
	8280229	109	Elitevær i ring 56
Ring 49:	8220529	115	Elitevær i ring 49
	8220811	108	Solgt til Ø. Gausdal sau- og geitalslag
	8220821	108	Solgt til Erling Raanå, Bjorli
	8220824	111	Elitevær i ring 54
	8220833	106	Solgt til Nils Sinnerud, Bøverbru
	8280203	110	Elitevær i ring 59
Ring 50:	8220700	110	Elitevær i ring 50
	8220952	104	Solgt til Kristian Haug, Øyer
	8220955	106	Solgt til Lom sau- og geitalslag
Ring 51:	8220448	112	Elitevær i ring 51
	8220455	104	Solgt til Eldrid Dokken, Sel
	8220462	108	Elitevær i ring 51
	8220470	104	Solgt til Johan Rønningen, Otta
	8220782	107	Solgt til Etnedal sau- og geitalslag
Ring 52:	8220528	123	Elitevær i ring 52
	8220645	104	Solgt til Jan Erik Lokø, Faukstad
	8220844	108	Elitevær i ring 46
	8220859	106	Solgt til Eva Storlien, Faukstad
Ring 54:	8220210	114	Elitevær i ring 49
	8220280	120	Elitevær i ring 54
	8220960	106	Elitevær i ring 49
Ring 55:	8220255	113	Solgt til Toten III saualslag
	8220257	111	Solgt til Ola A. Lajord, Grindaheim
	8220260	108	Solgt til Eiv. G. Myhre, Lomen
	8220262	116	Elitevær i ring 55

Ring 56:	8220227	124	Elitevær i ring 56
	8220281	116	Elitevær i ring 56
	8220968	105	Solgt til Torstein Garmo, Lalm
	8275370	108	Elitevær i ring 55
		(Avlsindeks/Pelsindeks)	
Ring 57:	8220012	107/111	Solgt til Ringebu sau- og geitalslag
	8220013	108/105	Elitevær i ring 57
	8220076	111/102	Elitevær i ring 57
Ring 58:	8220030	105/117	Solgt til Olaf O. Holthe, Kolbu
	8220048	116/94	Solgt til Nils Sinnerud, Bøverbru
	8220050	105/107	Solgt til Øyer/Fåvang
	8220089	115/96	Elitevær i ring 57

Fylkeslagets avlsstatuett for prøveværer med beste indeks 1983 går til Suff 8220227, indeks 124. Væren er født hos Ingrid Kvaal, Reinli. Den er granska i ring 56 Vågå og går nå som elitevær der.

Fra Hedmark er kjøpt vær nr. D800839, ind. 117/209 som er plassert i ring 50 og vær nr. D810933, ind. 112 (½ F) som står i ring 49.

Fra Nord-Trøndelag er det kjøpt inn 6 ½ Finnske værlam som prøveværer i 4 ringer.

Ellers er det formidlet innkjøp av indeksværer til lokallag og private besetninger fra Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Hedmark og Sogn og Fjordane. Noen kåra værlam og saulam er også kjøpt inn fra Hedmark.

Etterspørselen etter gode avlsværer var svært stor, men behovet ble stort sett dekket. Kravet til kvalitet og avlsindeks ligger høgt hos de fleste,og derfor er det nok mange som gjerne hadde sett at de hadde fått tak i bedre værer enn vi har kunnet skaffe.

Tilbudet på gode værer fra Landsrådet er naturlig nok avtatt i takt med veksten i granskinga innen fylket. Med 3 nye ringer i drift fra høsten 1983 er det bare i ett fylke at værringvirksomheta har større omfang.

17 ringer med ialt 227 medlemmer er nå med i ringarbeidet. Det er brukt 265 prøveværer og 65 eliteværer til ialt 13.247 søyer. Dette utgjør 17,7 % av søyetallet pr. 20.6.83 (74.700).

Dette avlsarbeidet har nå så stort omfang at det i flg. avlsledelsen ikke vil være økonomisk vinning ved å granske flere værer med hensyn på avlsverdi.

Fordelinga av disponible avlsværer, også til områder uten værring, blir derfor fortsatt en viktig oppgave for avlsutvalget.

Oversikt over værringer i drift 1983/84:

Antall medlemmer	Ring nr.	Fron	Rase	Antall søyer	Antall prøveværer	Antall eliteværer
17	42	Fron	Spælsau	950	21	5
10	43	Vågå	"	575	11	3
10	44	Sør-Nord/Aurdal	"	703	14	4
26	45	Fåvang	"	830	16	4 + sem
12	46	Fåberg	Dalasau	830	17	4
12	47	Øyer	"	950	17	3 + sem.
26	48	Fåvang	"	925	18	4 + sem.
15	49	Ringebu	"	1100	20	5 + sem.
7	50	Sør-Fron	"	800	15	5
12	51	Sel	"	700	15	4
14	52	Fron	"	850	19	5
8	53	Biri	"	700	13	3
15	54	Sør-Aurdal	"	955	19	4
10	55	Ø. Slidre	"	560	11	3
12	56	Vågå	Rygja/Dala	643	15	3
10	57	Ø. Slidre	Pelssau	580	11	3
11	59	Lesja	Sjev/Rygja/Dala	596	13	3
227	17			13247	265	65
1982: 206	15			10976	223	52

Sauemønstringer.

Det er holdt kåringssjå i 24 bygder. Det ble framstilt 1561 værlam av kvit sau og spel, 943 ble kåret. Fordelt på raser: 570 dala, 215 spel, 125 rygja, 21 sjeviot, 4 steigar, 4 finsk landrase, 1 suffolk og 1 merino. I tillegg ble kåret 93 pelsværlam.

Etterspørselen etter kåra værlam var svært stor for spel, men også de øvrige raser var det god avsetning for.

Opplegget med utleie av kåra værlam synes å ha ført til større interesse for avlsarbeide hos stadig flere saueholdere og dermed også større etterspørsel etter avlsværer med indeks. Det er ønskelig med større oppslutning om kåringssjåa - både for å få flere kåra værlam og dermed bedre utvalg.

Ved noen småfesjå møtte det også endel saulam - ialt 224 - hvorav 142 ble kåret. Av disse møtte 78 på Hadeland, 54 på Østre Toten og 50 i Fåvang. Av 128 søyer med lam som ble bedømt ble 112 premiert, og av 44

gimrer med lam ble 36 premiert. På Fåvangsjået møtte det i år 340 dyr. I alt ble framstilt 2.066 dyr ved småfesjåa. I tillegg ble 797 pelsværlam gransket med hensyn på pelskvalitet og eksteriør.

Ullanalysene for kvit norsk sau ble som tidligere utført av Karl L. Riise, mens spelullprøvene ble sendt til N.L.H., Ullaboratorium. Hos Riise er analysert omlag 725 ullprøver, mens 215 spelullanalyser er utført på Ull-laboratoriet. Rutinen ved laboratoriet var lagt om med tanke på å få resultatene fra analysene raskere ut. Dessuten ble spelsaukåringa forsøkt tatt tidligere i år. Det synes derfor å ha gått greitt med å få analyseresultatene slik at endelig uttak av værlam til ringene kunne foretas i nogenlunde god tid. (Siste utskriftsdato er 20. oktober for spelværer fra ringområder.)

Kvaliteten på ulla til prøveværene må sies å være bra - spesielt gjelder dette marginnholdet i dekkulla. Lengden på dekkulla er også bra i forhold til de krav som stilles nå, mens derimot forholdet mellom botn- og dekkull ønskes bedre for endel prøveværer. Men vi må fortsatt drive strengt utvalg også på kvalitetsegenskapene for ull. Vi er lite tjent med å by fram ull som markedet ikke har bruk for og som derfor også blir dårlig betalt.

Avlstiltak for geit.

Avlsutvalget har bestått av: Olav Hellebergshaugen, formann, Gunnar Breivik, Ole Kr. Dahl og Olav Haavi, sekr.

Det er holdt 2 møter og 15 saker er behandlet. Avlsutvalgets viktigste arbeidsoppgaver er:

1. Organisere avkomsgransking av bukker.
2. Velge ut prøvebukker for gransking i ring.
3. Fordele elitebukker til ringene.
4. Organisere arbeidet med kåring av bukkekje.

Gjennomføringa av oppgavene krever godt samarbeid med geiteholderne, husdyrkontrollen og Landsrådet for geitavl og avlskonsulenten.

Avkomsgransking av bukker byr på mange praktiske problemer, men med stor innsats fra husdyrkontrollens folk og geitholderne går arbeidet svært bra. Det er utarbeidet ganske strenge retningslinjer for avkomsgranskinga. Verdien av arbeidet er avhengig av at programmet blir fulgt i alle ledd sjøl om avlsledelsens krav av og til kan synes strenge.

Samme antall bukkeringer er i drift som før, mens antall årsgeit har økt med 224.

		Antall årsgeit	Elite bukker	Prøve bukker	Reserver og ventebukker	Bukker godkjent for tilskott
51	V.Slidre/Vang	335	Semin	4	6	3
53	Ø. Slidre	780	2 + sem.	6	14	4
52	Vågå/Lom	815	1 + sem.	7	16	5
55	M.Gudbrandsdal	700	2	9	8	3
56	Dovre/Lesja	227	2	7	4	4
		2857	7 + sem.	33	48	19

13 bukker har fått endelig indeks i 1983, av disse var følgende positive:

Ring	Kåringsnr.	Indeks	Foreløpig indeks 1982
51	3963	115	110
52	3949	107	106
52	4379	101	101
52	4380	102	100
53	3969	105	105
53	3973	107	104
55	3952	107	113
56	4329	112	117

Av 23 bukker som fikk indeks for førte gang var følgende positive:

Ring	Kåringsnr.	Indeks
51	4328	102
51	4790	106 x foreløpig
52	4312	116 x foreløpig
52	4775	102 x foreløpig
52	4802	106 x foreløpig
53	3965	102
53	4343	102
53	4801	103 x foreløpig
55	3975	104
55	4367	102
55	4797	102 x foreløpig
56	4315	102 x "
56	4371	101 x "
56	4435	112 x "
56	4785	104 x "

Nr. 3963 er født hos Solveig og Aslak Kvam, Grindaheim.

4312 er født hos Per Kjernmoen, Alvdal.

4329 er født hos Ragnhild og Torstein A. Lykken, Beito.

4256 ind. 113 er født hos Torstein Karlsen, Sunnsby i Troms og ble innkjøpt i 1983.

Tilskott for granska bukker.

Bukkeringarbeidet finansieres gjennom tilskott pr. avkomsgranska bukk. For å få utbetalt tilskott må bukken ha minst 15 døtre i produksjon etter 2 år i avlen. Tar granskinga lengre tid utbetales ikke tilskott.

For å stimulere til raskere gransking har Landsrådet tilrådd at tilskott pr. granska bukk graderes etter hvor lang tid det tar å få gransket bukken ferdig.

Kr. 4000,- i tilskott etter 1 år som prøvebukk
Kr. 2500,- i tilskott etter 2 år som prøvebukk
Kr. 0 i tilskott etter mer enn 2 år som prøvebukk.

Styring av påsettet er blitt en svært viktig oppgave. Ringledelsen i samarbeid med husdyrkontrollen har mye arbeid med dette, men det er å ønske at ringmedlemmene fulgte ennå bedre opp den rettledning som blir gitt på dette området.

Av de 19 bukkene som det vil bli utbetalt tilskott for i 1984 er det 10 stk. som vil få etter høgeste sats. Det er bedre enn forventet, men framleis er det for mange prøvebukker som blir for gamle før de får avlsindeks.

Geitesjåa.

Det er holdt kåringssjå for bukkekje i Vang, Beito, Lom, Vågå og Dovre. På Vinstra ble det holdt geiteutstilling i forbindelse med Landbrukets dag.

Tabellen nedenfor viser kåring, frammøte og premiering ved sjåa 1983:

Sted	Bukkekje		I alt				
	Møtt	Kåra	Møtt	1.	2.	3.	Kåra
Valdres	15	15	31		2	9	15
Lom	3	2	3				2
Vågå	12	12	12				12
Dovre	5	5	5				5
Vinstra	2	2	37	3	8	20	2
S u m	37	36	88	3	10	29	36

Etter kåringa ble det i fellesmøte mellom avlsutvalget og bukkeringene tatt ut 32 prøvebukker og reserver for gransking i ringene. Kvaliteten på bukkekjea var stort sett gode, men siden det bare var kåret 36 bukkekje ble det lite å velge i. Etter opplysninger om påsett av bukkekje vil det bli framstilt langt fler for kåring i 1984. Vi har mange geitebesetninger utenom ringene også, som med stor fordel burde bruke kåra bukkekje i stedet for mer tilfeldig utplukka bukker. Med raskere gransking av prøvebukkene burde det også bli endel bukker med indeks tilovers for private besetninger.

Ringene har nå ganske bra utvalg av elitebukker av egen gransking, dessuten blir det inseminert mange geiter. Den ættemessige bakgrunn på farsida burde bli bra også kommende år. Av 36 kåra bukkekje i 1983 var 29 etter seminfedre. Utvalget av elitegeiter for parring med de beste bukkene er også bra, men i enkelte ringer og besetninger kan det nok legges mer arbeid på dette.

Utvalget for organisert beitebruk.

Utvalget har hatt 2 møter og behandlet 52 saker. I tillegg er søknader om tilskott til organisert saubeitelag fra 87 lag gjennomgått og tilrådd.

Tilslutningen til organisert beitebruk økte fra 1981 til 1982 med 167 flokker:

	Antall flokker	Antall sau sluppet	Tapt på beite		Taps%
			Sau	Lam	
1981	1643	122.185	742	2594	2,73
1982	1810	141.259	826	2543	2,38

Overføring av tilskottsordningen til EDB førte til forsinkelser av utbetalingen av tilskottene til laga. Det var spesielt utfyllingen av regnskapsutdraget som var mest problematisk i enkelte lag og dermed førte til sein utbetaling for alle laga.

Søknadene for 1983 er nå til behandling i landbrukskontorene og sjøl om det nå er nytt skjema for regnskapsutdraget, håper vi at dette ikke vil skape unødige forsinkelser i år.

Fylkeslaget disponerte i 1983 kr. 103.517,-. 35 lag har søkt om tilskott til ulike tilskott. På grunn av begrenset tilgang på kapital er det i år bare tilrådd tilskott til varige investeringer, som gjerder, bruer, gjæterbuer, samlekveer m.m., mens søknader om medisin mot innvollsnyltere, saltstein o.l. er avslått. Sammen med søknader som er innvilget av Samordningsutvalget har vi tilrådd tilskott på i alt kr. 136.548,-.

Ordningen med tilskott til organisert beitebruk har nå vart i 13 år og omlag 60 % av sauen i landet er med i organiserte beitelag/sankelag.

Regelverket for ordningen har vært under stadige endringer og brukerne har hatt liten innflytelse på utforminga. For å diskutere retningslinjer for framtida holdt Samordningsutvalget for organisert beitebruk en konferanse høsten 1983 der det møtte representanter for Landbruksdepartementet, Norsk Sau- og Geitalslag og fra fylkesutvalgene.

Fra Oppland møtte Ole Ringen og Olav Haavi.

Saubeitelaga i fylket arbeider bra. Tapsprosenten for sau i organiserte beitelag er av de lågeste i landet. Likevel er det endel lag som har store problemer i beitetida. Dette gjelder spesielt områder der bilveger går gjennom beiteområdene og der grunneiere som ikke har beitedyr, negliserer gjerdehold. Saueholderne er skuffet over at det går så tregt med revisjon av gjerde- og beiteloven.

1983 har vært et like aktivt år for småfeholdet i fylket som de seinere åra. Sjøl om veksten når det gjelder antall sau og geit stort sett har stoppet opp viser oppslutningen om husdyrkontroll, org. avlsarbeide og org. beitebruk fortsatt framgang. Det samme gjelder medlemstall i småfeorganisasjonen. Dette er en utvikling i riktig retning. Situasjonen med trangere økonomi må møtes med bedre utnytting av ressursene; større avdrått pr. dyr og høgere kvalitet på produktene i stedet for auka samlet produksjon. Men vi må heller ikke glemme at tilpassing av produksjonen til markedet på kort sikt er det mest lønnsomme for næringen samlet.

Styret takker lokallaga for innsatsen i lagsarbeidet. Det er arbeidet på grasrotplanet som forteller om hvor livskraftig og nyttig organisasjonen er for sine medlemmer. Husdyrkontrollen - som har ansvaret for sau- og geitkontrollen - takkes for samvittighetsfullt og uegennyttig arbeid - likeens småfedommerne som trofast stiller opp, og alle andre som har støttet opp om arbeidet for småfeholdet. Stor takk også til Hed-Opp og Oppland Fylkeslandbrukskontor for stor støtte og interesse for vårt arbeid.

Honnør også til Hadeland, Lom, Øyer og Vestre Toten saualslag for arrangementene av h.h.v. fylkesårsmøtet, geitdagen, sauedagen og gjæterhundmesterskapet.

Etnedal, 28. januar 1984.

Lars Lauvsletten (sign.) Gunnar Skaaren (sign.)

Einar Høystad (sign.) Trond Ola Heggen (sign.) Johs. Finborud (sign.)

Olav Haavi